

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише напередне застережене.

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Відповідь Є. Святости Папи Пія X на адресу австрійського єпископату.

Дня 17. листопада с. р. зіехали ся до Риму австрійскі єпископи, щоби Вселенському Архієреєви і катол. Церкви зложити бажаня австр. єпископату і своїх вірних з нагоди 50 літнього сьнященства. На ті бажаня висловові в адресі єпископату заявив Свят. Отець свою радість і подяку отсими словами:

Любі сини і всечесні братя!

Дякую Вам, що Би так численно зібрали ся на мій ювілей і покріпляєте та втішаєте мене своєю приявою. Я все Вам рад, але тепер справили Ви мені особливу радість. Сегодня можу до Вас звернути ся словами св. Павла: «Хто є нашою розрадою? Ви є наша розрада. Слава Господєви, що нам дає розраду в наших клопотах».

Я заклопотаний, обременений, пригноблений. Що може мені дати розраду в тім положеню, як не Ваша приява, Ваші молитви, Ваша участь? Великі є напасти, які віра приневолена терпіти; з усіх сторін її нападають і всюди. Розгоріла ся боротьба на житє і смерть проти Церкви і єї наук. Ви повинні стати при мені в сій боротьбі, Ви повинні зо мною бороти ся Вашою діяльністю у Ваших диєцезиях.

В св. літургії, котру я служив вчера для сьвятекованя мого ювілею, чули Ви, як Господь накликає нас всіх до пильнованя. Пильнуйте! Пильнуйте Ваш

клир, щоби він усім присьвічував взірцем і прикладом всяких чеснот.

Пильнуйте вихованє Вашого клиру, Ваших семінарий, щоби сьвященик, як висловив ся св. Єроним, посідав Бога, як єго повинен Бог посідати!

Пильнуйте повіреного Вам народу! Зважайте на се, як він усюди окружений небезпеками і ворогом загрожений в спасеню снові душі.

Пильнуйте особливо в тих часах, бо часи злі! До Вас відносить ся се, що сказав св. Павло: «Они не можуть вже стерпіти здорової науки, але люблять науку, котра скобоче їх уши і підлещує забагам їх серця. Але Ви повинні пильнувати і проповідати слово Боже, чи оно людям догідно чи недогідно. Проповідуйте отже безнастанно, без боязни, без огляду на сьвітову мудрість, котра може Вам підшептувє, що ліпше мовчати, що се не на часі, щиро голосити правду. Ні, не мовчіть! Певно, що при тім повинні Ви руководити ся терпеливостю і розумом, але се не повинно Вас доводити до того, щори Ви мовчали, де пора говорити. Треба тепер явно і щиро проповідати чисту правду сьвітови, щоби ворог не засіяв куколю між наридтимчасом, коли Ви будете мовчати. Повторно наказую Вам отже, не мовчіть, і не бійте ся дати сьвідощтво правді. З усею силою проповідайте чисту науку Христову і сповніть таким способом свій сьвятий обовязок. Не мовчіть, щоби мовчанє не стало судом для Вас.

При сій нагоді дякую Вам також за

все, що Ви мені вчинили, за сї жертви і дари, які Ви принесли бідуючому Петрови. Дякую моїм любим братям, як і єпископам. Памятайте про мене і в молитвах! Впрочім даю всім Вам, як сего вижидаєте, повновласть, якого небудь дня уділити апостольского благословеня, з котрим має бути злучений повний відпуст для всіх, що попередє прийняли достойно сьвяті тайни покути і евхаристії.

Благословлю Вас цілим серцем! Занесіть мов благословенє також Вашим сьвященикам і Вашим вірним. Скажіть їм, що я маю їх у своїм серцю і поручаю ся їх молитвам. Будьте всі єдині в любові і молитві.

Сьвятий Рафаїл нехай проводить Вас домів, щоби Ви щасливо і здорові вернули до своїх диєцезий. Амінь.

Правительственный начерк закона про суспільну безпеку.

(Дальше).

Обезпека для немічних (калік) і на старість.

Загальний погляд.

Для розвязки проблеми безпеки робітників задля немочи і на старість оповістило правительство в році 1904 вселюдно „програму“, про яку цілий ряд заступництв інтересованих кругів висказав свою гадку. В часі обмірковуваня сих осудів і то особливо від часу реформи виборчого пра а до державної ради, проявила ся течія, що домагала ся розширення безпеки робітників на загальну

В честь 50-літ. рокових сьвященства Папи Пія X. *)

На тій Голгофті, мов злочинець
На хрест прибитий, вмер Сьвятий
Спаситель міра преблагий...
І похилив Свою голов
І пресьвятую Свою Кров
І свою муку, тверду, строгу,
У жертву ніс самому Богу
За те, щоби сьвіт увесь страждучий
Не йшов в гріб смерти неминучий.

Плили віки... один за другим...
Вилось предовге літ насмо
А те, що в хвилю мук Христових
У людській груді воскресло;
Сьвяте чутє... любов пречиста
Росли, горіли полумям...
Неслись в гору в небес притвори
Неначе жертв сьвятий тямям!
Неврима сила всіх сердець,
Мов жерела шукала свого,

*) Вірш сей був виголошений на ювілейнім вечері в Бучачі. — Ред.

І в позему житя лихого
Злощасних бур і туч і громів
Шукала там собі прийомів,
Звідкіль зіслав і Бог-Отець!

Над сьвіт увесь і мірскі справи
Враз заясніли знаки слави;
Хрестом тишив ся жар бажання,
Хрестом мирив ся чар коханя —
А під хрестом соборна церков
Сьвятеє господне судило...
На нім горіло сьвітло віри,
В нім сьвятощі були любви,
Із него для тернінь без міри —
Надії видвіли котви.

В такій то силі, незвичайне,
Перетрівало те судило
Дорогу довгу, безконецну,
Бо пережило враз оно:
Титанські бурі океанів,
Глумливий сьміх хульних пеанів,
Ломило в порох лють Цезарів,
Орди поганців і Омарів —
І вресь ним не потрясла,
Бо церков божа се скала!..
Сьвяті голосить вна закони
Сьвяті підносить вна кличі.

Єство взяла вна з слова Бога,
Від него має вна ключі...

Іплиж туда царів трофеї;
Спішили людскі хороводи:
Немов до мамі оттієї
Дітьми горнулись всі народи
Ту, щоби шукать зерен науки
І набирать добра культури,
А у время затій понуре
Ся мати нищих брала в руки...
Єї теплом вли відживали
І не марніли, не згасали!..

І так триває церков та,
Немов зашитниця сьвята:
Кормителька для всіх алчущих,
Жива вода для всіх жаждущих,
Івидним знаком тіяри
Благословить людей отари.

А вниї чути голос дзвовів
Голосять сьвітови раз враз:
„Там до Петрової столиці
Несуть всі люди чувств алмаз —
І чолобитню там заносять,
Намісника сьвятого просять,

обезпеку суспільну. Правительство не могло оперти ся сим бажанням тим більше, що змагане до безпеки на старість і для немічних впливає з відносин, що питомі не виключно тільки промислової робітничій верстві, іно заходять загалом всюди у економічно слабших. Нема ніякого сумніву, що потреба дбалости о старечі літа не є обмежена тільки на не-самостійні особи, що живуть із денної плати чи платні, але є ширшою і обнімає також ті самостійно заробкуючі особи, що свій головний дохід побирають не з приходів істини (капітала), іно зі своєї личної праці та своїм цілим прожитком стоять на ринні з насмними робітниками.

Конечно, що зачисляючи туди самостійних людей, треба було брати на увагу їх окремі відносини, відмінні від тих, в яких живуть робітники і тому годі було їх трактувати у всіх напрямках рівномірно з робітниками. В першій ряді мусіла ся рівнорядність знайти приміну при державній доплаті, бо вї дав держава без ніякої взаємної чинитьби. Ту доплату признавати ме ся до всякої ренти без виїмки в рівній мірі.

Дальша рівність відносить ся до загального обовязку безпеки. Досвід поучує довідно, що тільки примусова безпека має успіх.

Відносини робітників різнять ся від відносин, серед яких живуть самостійні люди, о стілько, що у робітників виступає на передне місце безпека на случай непридатности до праці. Робітник, що живе виключно зі своєї денної плати, зуживає поволи свої сили до праці та мусить тому по найбільше вже перед часом старати ся о своє заосмотренє. Безпека старечої ренти стає у него по найбільше безцільна, бо правильно не доживає він вже діяльним робітником того віку, в яким признає ся старечу ренту. Досвіди, пороблені в Німеччині, доказали сї дійсні обставини і наслідком того названо в році 1899 при реформі закона про безпеку для немічних і старців сей закон на будуче «законом безпеки для немічних».

Навпаки у самостійних людей виступає різько наперед право на заосмотренє

Нехай сю почесць Вія прийме,
Що мір Христовий в дань несе!

* * *

Шана і слава дневи сьому
Шана і слава тим літам
І Голові старенькій слава,
Що благословить всім краям...
І ми тудя линею думками
Мяж тої церкви теж синами!
До Папи стіп в ті ювілеї
Шлемо чувства, любви трофеї
Потіхи ждем і тим раднійше,
Бо з людів всіх — ми найбільшійші.
Бо кожда щира, руска грудь
Лиш в церкві бачать жизни суть...
В утомі духа мов вдова —
Лиш милосердя вна жадна!...

І вірим ми: в святім Присрени*)
Де впало слово: „mi Rutheni!“
Підпора церкви днесь сидить.
Душею сердцем ignis ardens.**)
А зорким оком все слідить,
Кому де тяжший хрест припаав,
Щоб ним він довго не страждав...

Сей Властник: душ цілого міра
Учить, як всіх спасає віра
І нас в надіях покріпить,
Що й наша правда побідить!

Бучач, 28. 11. 1908.

В. І. Масляк.

*) Столиця.

**) Палаючий огонь.

не у старости літ. Ремісник або господар (газда), що присвячує самцьвіт сили свого життя веденю діла чи господаркя, управляючи свій ґрунтець, хоче мати вигляди, аби міг, доживши якихсь означених літ, коротати супокійно свій вік, не озираючи ся на підмогу своєї рідні, не будучи тягарем заосмотреня убогих.

Поминувши те, було би у економічно самостійних ледве можливо, справдити їх непридатність до зарібку чи неміч. Се не дало ся перевести, аби навечно провірити, коли якийсь ремісничий чи хліборобський підприємець є загрожений у своїй екзистенції наслідком убубаня своїх фізичних сил до праці. Наслідком того у самостійних людей треба покласти головну вагу на безпеку старечого хліба.

Ще й инша обставина промовляє також против безпеки на случай немочи у самостійних людей. Статистичні дослідди що до згуртованя після віку вказують, що оно у самостійних з обезпечено-технічного згледу значно некористівше ніж у робітників. Молодші класи віку є іменно у самостійних о много слабше заступлені, а висші о много сильнійше. Ся обставина поясняє ся просто тим, що на самостійне становище у своїм знаню поступає людина в правиті що йно в підхожім віці і що розмірно сильній відпад робітників у середних і висших ґрупах віку є спричинений по части переходом до самостійних звань. Тому безпека самостійних задля їх немочи визвала си за велику підвишку видатків.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата приступила до розправи над бюджет. провізориєю. Перший забрав голос п. Адлер. Бесідник протестує против доразових судів, тятнучи галабурди в Празі як також і в німецьких містах. Відмовляє бар. Бінертови здібности до утвореня парламентарного кабінету і концертації сторонництв, а застерігає ся проти наміру розвязаня парламенту. На останку заявляє, що соціалісти будуть голосувати за наглюстию бюджетової провізориї в першій читаню і доложать заходів, що би і в другім читаню прийнято нормальний бюджет.

П. Ліси обносив закровавлену хустку, вказуючи, що то кров одного з чеських демонстрантів.

П. Лянґ заявляє, що ухваленє бюджетової провізориї не повинно уважати ся заявою довіря до правительства, а ухваленє закона про загальну безпеку, називає обовязком парламенту.

Дальший бесідник п. Удражль запротестував в імени чеських послів проти нехтованя регуляміну президентом на початку засіданя. Обговорюючи послідні події в Празі заявив, що ціла вина спадає на Німців, котрі обструкцією без причини в чесьім соймі викликали останні події. Ціла чеська делегация буде рішучо жадала як найскоршого знесеня доразових судів. Виступивши різько проти німецького міністра земляка Шрайнера, назвав єго провокаційним агентом. Вкінци висказав надію, що Чехи і Німці зйдуть ся на полі реальної праці.

Віцепрез. Старжинський повідомляє палату, що п. Адлер вніс резолюцию, що би правительство знесло як найскорше доразові суди в Празі і околиці.

Опісля всенімець Єгер розповідав, серед сезнастанного перебиваня проти

вників, про національну боротьбу в Чехах. Підконець засіданя відчитано дословно на домаганя д-ра Хоца впливи, одначе самі чеські радикали не бачили в тім великого вдоволеня.

В п'ятницю вела посольська палата дальшу розправу про бюдж. провізорию. Чеські радикали домагали ся знов дословного відчитуваня впливів, одначе президент Вайскірхнер заявив рішучо, що се відбуде ся аж при кінці засіданя. Ся заява викликала сьвист і крики між чеськими радикалами, котрі вже узброїли ся у всякі трубки і сьвиставки і хотіли криком ударемнати засіданє. Але президент виступив знов рішучо проти того і зазначив: „Лише слова є незаймані, а хто сьвиставками і трубками перебиває покликані до полагоди прилюдних справ збори, сей допускає ся злочину прилюдної насилі!“ Сю заяву прийняла палата оплесками. Ся інтер ретация § 76. закона карного примінена президентом Вайскірхнером до незайманости посольської викликала острый осуд в ліберальнім дневникарстві, бо оно добачує в тім обмеженє прав парламенту і вважає се тим грізнійшим, що се виходить від христ. суспільника.

Одначе рішуча постава президента збила обструкційників з пантелику і они перебивали ще першому бесідникови Шіллінґерови, котрий різько нап'ятував противастрійські оклики на улицах Праги вношені на честь Сербії і Черногори. Перегодом палата втихомирала ся, а розправа, в котрій відтак забрав слово пос. Бельоглявек, відбувала ся спокійно. З руского клубу промовляв пос. Романчук і висловив жаль, що бюджет впроваджено на дневний порядок з підмогою внесеня, запротестував проти зарядженого на попереднім і нинішнім засіданю президентом відчитуваня впливів на кінці засіданя, в чім добачає бесідник на рущенє регуляміну. Русини не можуть і теперішньому, як і попередньому правительству заявити довіря, бо они видані верховладі пануючої в Галичині народности. Вп'радї сегорічна сесия галицкого сойму відбула ся спокійно, але се передовсім длятого, бо не було на дневнім порядку спірних справ, окрім внесеня о розширенє крайвої автономії ухваленого мимо різького опору руских послів. Русини готові до згоди, але накопи администрация буде справедлива і вільна від самоволі.

По промовах всенімець Маліка і Вольфа, котрі обговорювали події в Люблянні і в Чехах, перервано розправу і відчитувано впливи, а відтак др. Крамарж виступив з запитанєм до президента, чи готов у бурмістра і у правительства упімнути ся о зневаженого в Rathauskeller посла Кльофача і чеського народу.

Др. Вайскірхнер заявив, що ся справа належить до міської ради, а на основі єго підомостий демонстрация не була звернена проти Чеків, лише проти особи Кльофача. Ся відповідь викликала великє зворушенє посеред чеських радикалів

На суботнім засіданю критикував др. Крамарж різько відповідь президента, обговорював події в Чехах і заявив, що Чехи готові до згоди, але за ціну роз'иву цілости свого королівства і пожертвованя народних прав ніколи не згодять ся на коаліцию.

Др. Кость Левичкий заявив, що здержливість правительства супроти домагань руских послів приневолує також Русинів до здержливости супроти бажань правительства. Русини не мають отже причини довіряти правительству і не можуть голосувати за бюджетом. Бесідник заявив ся за народною автономією і за-

конним управлінням язикового питання не лише в Чехах але й в інших краях коронних. З черги обговорював справи в галицькій соймі, де Поляки мимо згідливого становища Русинів не вдоволили їх культурним домаганям і потребам. Бесідник домагався справедливої виборчої реформи для сойму, бо лише під тим услов'ям Русини згодяться на віддачу краям відповідних жерел з держ. доходів. Опісля навів бесідник різні домаганя Русинів на економ. політ., і культурнім політ. домагався засновин руского університету, знесеня закона з 1867 р., після якого засновини кожної рускої школи середньої є зависимі від ухвали галицького сойму.

Пос. Дияманд виступив проти міністра презид. бар. Бінерта, котрий як міністер внутр. справ показався неспосібним до уздоровлення галицьких відносин, вказав на надужиття при соймових виборах, обговорював нафтовий промисл, котрий міг би достарчити прожитку населеню, одначе відносини прямо скандальні, домагався виборчої реформи для сойму і критикував різко адміністрацію, а наостанку обговорював відносини польского населеня на Шлезку, домагався польских шкіль і заявив, що буде головувати за наглюстю першого читаня о бюджет. провізорії, але проти самої провізорії.

На тім перервано розправу і назначено слідуєче засіданя на середу.

Заграниця.

Международне положеня заграничне освітила знаменно розправа переведена в італійській парламені а вислідом сеї розправи було ухвалене в іменнім голосованю 297 голосами проти 140 резолюції посла Фузіната: Палата одобрює заграничну політику правительства. Тим способом отже більше як двома третинами похвалила палата політику міністра Тіттоного. Найзамітнішою була в сеї розправі промова посла Фортіса, котрий заперечив поголосці, начеб Австрія зобовязала ся за злуку Босни відступити Трентіно (італійську часть Тиролю).

Він вказав на се, що берлінський договір роздертий, але тридержавний союз остає, котрого Італія повинна держати ся навіть, колиб не відбула ся конференція, хоч не за всяку ціну. Жалував ся він на гнобленя італійських студентів в Австрії і на воєнні приготвлення, котрі налягають важким тягарем також на Італію.

Після того виголосив знаменну промову міністер загр. справ Тіттоні і висловив погляд, що розправа в палаті причинить ся до проясненя політ. положеня, а правительство буде мати вказівку для будучини. Італія готова взяти участь в конференції, котра буде мати сеї корисні висліди, що розвіє мрії про областні винагороди, котрих конференція не може признати. Міністер заявив відтак, що Італія остане вірною своїм союзникам Німеччині і Австрії, а ще важнішою була єго заява, що він в порозуміню з Росією сказав Сербії і Черногорі, що Італія може лише дипломатично в їх користь ділати, але упоминає їх, щоб не розпочинали ворохобні, котрої наслідки спали би на них.

Отже не тільки Італія, але й Росія заявили Сербії і Черногорі, що хотять остати на мирній дорозі і не дадуть ся задля злуки Босни втягнути в поважне запутанє. Італія порозуміла ся отже з Росією, але се порозумінє не віддаєє її

від тридержавного союзу. Тіттоні бажає отже мира, хоче удержаня тридержавного союзу, не хоче задля злуки Босни викликувати спору і висловлює переконанє, що злука Босни дасть ся полагодити а тридерж. союзом.

Воєнні круги Сербії вельми невдоволені зближенєм Росії до Австрії, а вість, що Росія признасть злуку Босни, викликала обуренє серед політ. сторонництв скупщини. До сербского народу має бути видана відозва до війни і протест проти Росії задля єї становища прихильного злуці Босни. Проти короля Петра і міністра Мильовановича звертає ся невдоволенє, в цілім краю мають відбувати ся віча за війною і з домаганєм уступленя короля Петра.

Мимо урядових заперечень про напади сербских ватаг на Босню, «Невєня» Reichspost на основі надісланих їй з певного жерела вістий, що перед 14 днями коло Требениці вибито до ног сербську ватагу зложеною з 25 людей, а в тій бійці упало 9 австрійских жовнірів. Так само коло Врдища на сербській границі в бійці з сербскою ватагою тяжко ранено 1 капітана, 1 надпоручника і 4 жовнірів.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Климент; римо-кат.: *Неп. Зап. Пр. Д.* — В середу: руско-кат.: Якова, Аліпія; римо-кат.: Леонадія.

— **Ювілейний дар для „Просвіти“.** Головний виділ тов-а „Просвіта“ видав відозву до руского народу, щоб в цілі пошанованя 40-літнього ювілею естования „Просвіта“ склав датки для „Просвіти“. У відозві зазначено між иншим: „Тож годить ся вшанувати „матір“ нашого народного доробку в день її уродин. Дня 8-го друдня сего року минає 40 літ від основаня Товариства „Просвіта“. Вшануймож її! Принесім їй дарунок в день її уродин такий, що дав би їй спроможність розвинути ще ширшу діяльність для добра руского народа. Нехай кожний, хто почував себе Русином, в котрого жилах пливе кров славних батьків, кому дорога будучність руского народа, по своїй змозі жертвує на почесний дар для Товариства „Просвіта“. Рускі батьки та матери! Дайте добрий примір молодшому поколіню. Сивий волос завжди вів перед на Русу в всякім добрім ділі. І Ти, молодіє поколінє, що не памятаєш часів з перед 40 літ, дякуй Богу, що не живеш в тих часах, а в дячності жертвуй на почесний дар для Товариства „Просвіти“. А Ти, руска молодіже! Ви, рускі хлопці та дівчата! Чи ви мали би бути послідними? Не маєте звідки? Відмовте собі одної розривки, а оцпаджений сотик киньте на почесний дар для „Просвіти“. А ти, руска дівчоро, кинь і від себе гріш, що дадуть Тобі на ласощі Твої родичі, на почесний дар „Просвіти“. За оден гріш верне вона Тобі сто! Хто що може! Хто жертвує золото — честь йому, хто срібло — і йому честь, хто мідь — і йому не менша честь чям першому. Коби тільки усі без виньки. Інші народи жертвують на свої товариства рік рично сотки тисяч корон. А ми — руский народ? Чи мали би куті гіршими від других? Чи ми не уміли б оцінити як слід заслуг нашого Товариства „Просвіта“? Ні; ми не дамоь застидати другим, бо ми народ, бо ми свідомий своїх обовязків народ!“

— **Читальня „Просвіти“** на жовківськім передмістю у Львові опрочела вчєра 40-літній ювілей „Просвіти“ гарно приготавним ве-

черком. Льокаль Читальні заповнило битком міщанство з жовківского передмістя. На естраді окрашеній зелєнію виступив п. Ів. Ігнат і в довшій промові начеркнув 40-літню діяльність тов-а „Просвіта“ на народній ниві та взивав до поборюваня неграмотности і уживаня всюда рідної мови. Потім наступили продукції хору під управою п. Сороки, декламациї п-ни Бойківної і п. Волошина, гра на цитрі п. Пукаса і дует з „Запорожця“. Всі музикально-вокальні точки вишпль гарно і викликували грімкі оплески. На конєць всі присутні відспівали народні гимни і зробили складку на почесний дар для матерного тов-а „Просвіта“.

— **3 Брідщини** доносять нам: Дня 30. листопада відбуло ся в Бродах в комнатах „Основи“ віче дяків і органістів повіта брідского під проводом о. крилошанина Долинського, пароха з Бродів. Присутні числом 22 ухвалили: 1) вислати петиції після деканатів в повіті брідськім дяки на руки руських послів, а органісти до кола польского в справі признаня пенсії для дяків і органістів найниже в сумі 600 К; 2) віднести ся до головної філії дяків у Львові, щоб замість спеціально дяківської часописі видавав сей комітет часопис політично-народну, писану чистою народною мовою правописею етимологічною, де би крім справ народних обговорювано і справи чисто станові дяківські; 3) подати рішеня ті до прилюдного відомо, щоб дяки і органісти і в прочих деканатах уряджували такі зібраня, зєбрали петиції і висилали до послів наших чи польских, щоб до кінця сєго місяця рух сей обняв цілий край, бо лиш в акції солідарній є вигляд на успіх. На вічу вибрано агента і заступника на деканат брідський і п'ятьох організаторів на цілий політичний брідський повіт. Перебів віча був поважний, заінтересованє велике і охота щиря працювати для народу свого в рідній мові.

— **П. Модест Менціньський** артист-тенор королівської опери в Штокгольмі, розпочав оноді свої гостинні виступи в міській театрі у Львові з повним успіхом в Вагнерівськім „Льогенгріні“. В найблизших днях виступить п. Менціньський в четвер в опері „Паяци“ Леонавалля і ві второк (15. с. м.) в „Тангайзері“ Вагнера.

— **Кацапска перофідія.** На будинку бурси Єфімовича в Бродах в онодішнім дни цісарского ювілею повівала побіч австрійської хоругви єще і державна російська сямь-червонобіла! Правда що хорошо? Льоальність на два fronti двом суверенам: австрійскому, но і батьощі! Додати треба, що головою бурси „состоїть“ тепер господин судия М. Ф. Глушкевич.

— **Запереченє чутки про мобілізацію.** Урядові круги заперечують ширені вісти про мобілізацію австрійської армії. Лише оден корпус XV скріплено з огляду на забезпеченє полуднев'ї межі Австрії.

— **Демонстрація у Відні.** Вчерашнього дня урядив всенімецький союз у Відні віче в цілі запротестованя проти останних подій в Празі і Люблянї. В зборах взяло участь поверх 2,000 осіб, які потім демонстраційним походом хотіли дістати ся під університет. Не спинив їх навіть сильний кордон поліції. Поліція окружена товпами, мусіла боронити ся шаблями і равила багато студентів, які вели перєд в поході. В товпі був якийсь драгон, котрий також витягнув шаблю. Німці з криком „Чехі! кинули ся на него, розоружили і завели до коменди військової. Там виявило ся, що драгон не був Чехом, але Словінцем з пол. Стіри і належить до полку, який стоїть в Горицї. У Відні перебуває на відпустці Драгон званяв ся, що витягнув шаблю по думці інструкції, щоб помочи поліції. Того дня поліція арештувала багато студентів, за якими вставляв ся всенімецький пос. Странки. По єписаню протоколу студентів випущено на волю. Всенімці і нім. радикали мають внести інтерпеляцію в держ. раді.

— **Право голосованя на Угорщині, а безграмотність.** Новий виборчий закон на Угорщині, що виключає неграмотних від безпосередної

участи в соймових виборах, викликав на Угорщині цікавий рух — загальну агітацію за навчанем безграмотних письмен. Учительська газета „Нептаниток Ларја“ віввала учителів, щоби закладати по селах і містах вечірні курси для неграмотних. Румунські інституції визначили навіть премії для тих учителів, або інших людей, котрі викажуть, що в тім напрямі досягнули найбільші успіхи. І справді серед румунського населення учителя та інші інтелігенти розвели дуже живу просвітну акцію. Румунські учителі альбаулійської епархії під проводом єпископа, д-ра Мігалія, зібрались на конференцію, де обговорювали справу ширення грамотности. Як звісно, найбільший процент невміючих читати й писати знаходиться між угорськими Русинами, та на жаль — як пише будапештеньська „Недѣля“ — досі не чути, щоби угро-руські єпархіяльні власти робили якісь заходи околом побороуваня аналіфабетизму. Так само не чути, щоби сільські школи робили щось в тім напрямі, крім Тернова, де курс для неграмотних вже заведено.

— Професори а бурші. Академічний сенат німецького університету в Празі зголосив свою димісію, мотивуючи се тим, що правительством обмежило академічну свободу заборонаю ношення буршівських відзнак. Сего погляду не поділяють навіть німецькі послы і дивують ся, як учеві професори могли так легкодушно поступити.

— О почислене двох літ служби. Пос Гілігер запитував управителя міністерства скарбу бар. Йоркаша-Коха в справі почислення сего року ювілейного за два літа служби для урядників. Бар. Йоркаш-Кох відповів, що справа є для него симпатична, але рішене вї полишить будучому міністрови парламентарному.

Оповідки.

— Останній репертуар руского театру в Стрию. (Саля „Нар. Дому“. Потаток 7. веч).

Ві второк дня 8. с. м. останне представлене „Маруся Богуславка“ історичні картини в 5 діях зі співами Т. Старицького.

— Папске відзначене. О. Емиліян Погорецкий, катехит гімназії в Ярославі, вістав іменованій шамбеляном Сьв. Отця Папи римского.

— Радниками двора стали іменовані професори львівского університету др. Влад. Абрагам і др. Брон. Радзішевский.

Посмертні оповістки.

— Григорий Сушко, емер. учитель народний, член народних товариств, упокоїв ся в 67. р. життя дня 6. с. м. в Добрушні. В. в. н!

— О. Стефан Тарнович, парох в Мшанци, дукляньского деканата, упокоїв ся дня 3. с. м. в 38. році життя а в 10. році священства. В. в. н!

Кость Курилло.

Письмо з Америки.

(Дальше).

New-York дня 23. IX. 1908.

Прости мені, добродію-читачу, що на нині утікла від мене краснорічива моя небогамуза, а остав ся її обручник скіз худошавий, лисий із тарона. Та, най буде на здоровле корові і йому лисому у лиху годину!..

Вчера був я на однім, нашім українськім мітингу (зборі). Як же не піти, не бачиться, не звидатись з братьями, що трудяться околом добра дорогого нам усім народу, як же не поклонитись їм від сестер і братів із старого краю, таж то для мене і для них буде свято велике, торжественне. Приходжу.

Саля душком набита, при дверех полицмени, бо і тут уживають їх в потребі. Наші

Русини привикли всюди бути під штиками байонетів. Но на щасте полицмени носять тут палочки а не шаблі.

Займаю, як на перший раз, таки почетне місце. А що я вислухав ся на тім місцю, Христе Пане, не дай сього другий раз слухати. Говорилось там багато — пребогато, а усе разом торби січки не стояло. Від першої точки програми до останній гомоніло »проч з повами, з ксьондзами«. Розглядаюся як на вуглях по салі, но на щасте одні позивають, а другі пивце пють, хай йде їм на здоровле, думаю, та оглядаюся, куда би скорійше втікати. Вкінци збудились недоварені патріоти тай пішли до дому, покадивши собі взаємно благоуханьями, а мені у серці остала ся горесть і біль, що рускі діти на чужині подуріли та не вмють на свободі волі уживати.

Треба додати і те, що у Ньюорку концентралізуют ся тепер житє українського громадянства від часу перенесеня тут редакції американської „Свободи“, котра благородно і реально працює. Звиж сїм тисяч є наших галицьких Русинів, не вчисляючи закордонних Українців, котрі беруть живу участь в наших товариствах та, правду сказавши, додатно впливають. Українських товариств є чотирнацять, але щож із того, коли усі разом сварять ся, та лають ся, а вороги радують ся і печуть свої каштани при тому огню, та будують прாவославні храми для наших доморослих мсквичів на долині міста.

Брати! чиж се не стид, не глум і сором вам!...

Погляньте!... на двацятій вулиці наша церковця бідна, споневірана, майже одерта... Хто хочеть ся відлучитись від неї, хай йде, коля йому немилі Бог, віра сьвята, церква і нарід, — хай йде чужим богам поклонятись, але рівнож хай забуде тую маму свою сивеньку, та батька старого, що у неволі в кай данах пігнулись, хай йде їм ще більші ковати кайдани!..

Але ви, брати мої, дередусім до згоди... любови, та прийміт. від мене сердешню замітку, і без церкви, без священників не двигнеть ся нарід, Русь-Україна, а пропаде, що і слід загине... (Дальше буде).

Телеграми

в дня 7. грудня.

Відень. Вчера приїхав до Відня шведский король Густав V з королевою Вікторією. На двірці привитали їх цісар і архієпископ. Вечером відбув ся в бургу галевий обід.

Прага. Вчерашна неділя, перша по 7 тижнях, минула спокійно. Сильні відділи поліції і жандармерії на улицях і площах не мали ніякої роботи.

Прага. Nar. Listy доносять, що намісник Чех, гр. Куденгове, небавом уступить, а на его місце приїде дотеперішній намісник Морави, гр. Гайнольд Удивський.

Царгород. Після заключеної умови межі Туреччиною а Черногорою Черногора дістала одно турецке село біля своєї границі.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Комітет парохіяльний в Лисівцях

пов. Глузесте, оголошус конкурсе на будову мурованої церкви тамже. — Плани і кошторис сьуть до перегляненя в Уряді парохіяльнім. Зголошеня приймає гр.-кат. Уряд парохіяльний в Лисівцях, найдалше до кінця січня 1909. (6—10)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 1. до 15. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлене. Більш вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних і господарських, збіра і лаші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 проц.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, Руска Щадница в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селляни старати ся о уділеня агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Table with 2 columns: Fund type and Amount (K).

Селляне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

Table with columns: Direction, Time, and Station names.

Table with columns: Direction, Time, and Station names.

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.